

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22861/2023
09.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца Производно грађевинско предузеће „АА“ а.д. ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 94/23 од 29.03.2023. године, у седници одржаној 09.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 94/23 од 29.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору Прр1 4/21 од 30.01.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија – Високи савет судства – Привредни суд у Крагујевцу да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ признатог новчаног потраживања по решењу Трговинског суда у Крагујевцу, под пословним бројем Ст 1436/2001 од 20.05.2002. године и то износ од 82.357,23 УСД у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 20.05.2002. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гжрр 94/23 од 29.03.2023. године, ставом првим изреке, одбио жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Сомбору Прр1 4/21 од 30.01.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23-други закон) Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а у ревизији се одређено не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословном односу са „ББ“ а.д. и то по основу уговора о девизном депозиту закљученим са том банком. Решењем Привредног суда у Крагујевцу од 29.10.2001. године над „ББ“ а.д. покретнут је стечајни поступак, у ком поступку је тужилац пријавио своје потраживање према стечајном дужнику и решењем суда од 20.05.2002. године утврђено је потраживање тужиоца као стечајног повериоца у износу од 78.283,70 УСД на име главног дуга са обрачунатом домицилном каматом од 4.073,53 УСД до дана отварања поступка стечаја над дужником. На те износе утврђено је 2% годишње камате почев од 29.10.2001. године до исплате. Решењем од 19.03.2021. године, којим је усвојен захтев тужиоца да се утврди повреда његовог права на суђење у разумном року у стечајном поступку, донето је након закључења поступка стечаја над „ББ“, а у току поступка стечаја над стечајном масом. „ББ“ а.д. основана је 08.02.1995. године као акционарско друштво, где су као акционари учествовали чланови друштва: „ВВ“ банка, ДД „ГГ“, ДД „ДД“, ДД ЂЂ „ЕЕ“, ДД „ЖЖ“, ДД „ЗЗ“, ДД „ИИ“, ДПП „ЈЈ“, ДПП „КК“, ДТП „ЛЛ“, ЉЉ, Фабрика ... „ММ“, Фабрика ... „НН“, „ЊЊ“, МП „ОО“, ПП „ПП“, ПП „РР“, ПП „СС“, ПП „ТТ“, ПП „ЋЋ“, „УУ“, „ФФ“ и 33 „ХХ“, сви са одређеним новчаним улогом. До 2015. године стечајни управници су били физичка лица, а од 2015. године, након измене законске регулативе стечајни управник је Агенција за осигурање депозита.

Полазећи од оваквог чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца применом правила о терету доказивања. Закључили су да тужилац није доказао да је држава својим капиталом учествовала у оснивању „ББ“, као и да постоји адекватна узрочно-последична веза између повреде права на суђење у разумном року и предметне штете.

Насупрот ревизијским наводима, по оцени Врховног суда, становиште нижестепених судови је правилно.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је право на мирно уживање имовине.

Чланом 1. Протокола 1. уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода гарантовано је право сваком физичком и правном лицу на неометано уживање своје имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Законом о заштити права на суђење у разумном року, чланом 31. прописано је да свака странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне

године од дана када је стекла право на правично задовољење, а поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према члану 172. став 1. ЗОО, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према закључку Грађанског одељења Врховног касационог суда усвојеног на седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У погледу извршних и стечајних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким и правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капила, нужно је утврђивати узрочно – последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Сгосно томе, нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим законом.

Имајући у виду да се у овом случају не ради о потраживању према стечајном дужнику са већинским државним или друштвеним капиталом (тужилац то није доказао у току поступка), нити је доказана узрочно – последична веза између настале штете и штетне радње туженог (тужилац није предлагао, нити доставио доказе из којих би се могло утврдити да је стечајни дужник у време када је покренут стечајни поступак имао имовину довољну да се тужилац, уз поштовање редоследа наплате, могао намирити да је стечајни суд ефикасно поступао и разумном року предузимао делотворно радње у циљу намирења поверилаца стечајног дужника), правилан је став нижестепених судова да само утврђење повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку код ових околности не доводи до остваривања права на накнаду имовинске штете.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Миланка Ранковић**